

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра філософії
Інститут вищої освіти НАПН України
Польське Товариство філософської педагогіки
імені Броніслава Ф. Трентовського (TRF)**

**Під знаком Григорія Сковороди:
зоряний час української культури**

**МАТЕРІАЛИ
IV міжнародної науково-практичної конференції**

***«Гуманістична філософія освіти як складова успішних посттоталітарних
трансформацій»
(6-7 грудня 2018 року)***

**Харків
ХНПУ- 2019**

Таким чином, основними чинниками у роботі шкільного євроклубу щодо виховання міжнаціональної толерантності старшокласників є застосування суб'єкт-суб'єктної взаємодії членів шкільного євроклубу та вплив особистості опікуна євроклубу на формування специфічних для міжнаціональної толерантності знань і умінь; створення діяльнісного середовища для вияву особистісних рис старшокласників; організація педагогічної підтримки старшокласників у дотриманні ними міжнаціональної толерантності.

Перспективним напрямом подальших досліджень може бути вивчення питання підготовки опікунів шкільних євроклубів.

Посилання

- Гончарук Т.* Теоретичні засади розробки технологій формування міжособистісної толерантності старшокласників // Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Наук.-метод. посібник / За ред. док. пед. наук, проф. С. О. Сисоєвої. – Київ, 2004. – С. 367 – 382.
- Євт ух В.Б.* Етнічність: Глосарій. – Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова. – 2009. – 170 с.
- Центр європейської інформації [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <http://tolerant.org.ua>. – Назва з екрана.

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ЗВ'ЯЗКИ У РЕТРОСПЕКТИВІ ТА ПЕРСПЕКТИВІ

Н.В. Радіонова, м. Харків

За сучасних умов актуальною стає проблематика пов'язана як з розгортанням виховних і освітніх практик у контекстах мультикультурного суспільства, так і з освітньою євроінтеграцією. В цьому сенсі українсько-польські освітні зв'язки, що проявляються в практиках стажування, взаємного обміну студентами, в спільних наукових проектах тощо, є водночас і реаліями сьогодення, й давньою традицією., зокрема на Слобожанщині. Саме тому, досвід локального відтворення європейського освітнього простору на Слобожанщині XIX століття, в основу якого була покладена стратегія багатовекторних культурних зв'язків, через які трансливалася європейська освітня ідея, сприяє розумінню сучасних освітніх процесів в Україні. Зауважу, що культурний ландшафт Слобожанщини протягом усього XIX ст. Формують одночасно два

геокультурні поля – українсько-польське та українсько-російське, кожне з яких прагнуло впливати на метеоорієнтації регіональної культури. Тому відкриття в 1805 році університету вирішувало проблему адаптації деяких інновацій означених соціокультурних практик, формуючи механізми сприйняття культурних позицій і форм, моделюючи системи або набір тих цінностей, які визначають напрям і характер самореалізації індивідів у сфері їх свободи.

Слід зазначити, що з відкриттям університету актуалізувалися практики інтеркультурних взаємодій у регіоні. Ситуація „взаємопроникнення” була новою як для місцевих студентів так й для викладачів-іноземців, які під тиском фінансових та політичних причин з мріями щодо можливості займатися науковими експериментами, розбудовувати освіту, як їм здавалося на голому місці, та з метою підвищення свого соціального статусу приїздили на Слобожанщину. Адже основний викладацький та професорський контингент набирався за кордоном: Сербія, Франція, Австрія, Польща та Німеччина стали головним джерелом з якого черпались кадри.

Серед запрошених іноземних професорів особливий інтерес викликає польський професор, доктор, філософії А.О. Валицький, який мав значний вплив у регіоні. Валицький поділяючи встановлення національного романтизму в його німецьких і польських варіаціях, вважав, що універсальні етичні норми повинні включати в себе етнокультурні відмінності і традиційно-ціннісні орієнтації окремих народів. Тим самим він одним із перших в регіоні ставить проблему свободи та справедливості в міжкультурних відношеннях.

На час його перебування у Харкові українські реалії були вже досить насичені європейськими формами життя, а Харківський університет мало чим різнився від західноєвропейських навчальних закладів. Що до викладання філософії, то з певністю можна відзначити панівне становище німецьких філософських систем. У фондах Центральної наукової бібліотеки ще й до тепер зберігаються праці Шеллінга, Фіхте, Гегеля, звісно, відповідних років видання. Зауважимо, що досвід екстериторіальних виховних та освітніх практик тісно

поєднується з переживанням та прийняттям інших культурних кодів. Духовні і суспільні процеси, наявність освітніх осередків і інтелектуальних кіл засвідчують наявність в даному регіоні середовища, здатного синтезувати інонаціональні здобутки, уникаючи при цьому загрози втрати власної національної ідентичності.

Отже, культурна різноманітність академічного життя, так би мовити, академічний мультикультуралізм, свідчив не лише про наявність викладачів-іноземців в освітньому просторі Слобожанщини XIX ст., але й принципово змінював культурні та соціальні реалії регіону. Освітній простір Слобожанщини поступово набуває статусу конституюючого, що, в свою чергу, сприяло розширенню освітньої комунікації і самоствердженню української версії європейської ідеї університету. Зауважу, що у цій інтеграції простежується прообраз сучасної культурної й освітньої глобалізації.

ПЕДАГОГІЧНІ ВІДНОСИНИ ЯК ЧИННИК КОНСТИТУЮВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

О.О. Довженко, м. Харків

Сучасне світове і українське суспільство потребує стабілізації соціальних відносин. Соціальні та технологічні інновації, які супроводжують процес конституювання суспільства знань, посилюють значущість соціального і організованого навчання.

Педагогічні відносини є особливим видом суспільних відносин, що виникають у цивілізованих суспільствах з метою виробництва і передачі соціального знання, моральних, релігійних та інших соціальних норм та цінностей. У вузькому розумінні в сучасній філософсько-педагогічній літературі педагогічні відносини розуміють як безпосередню взаємодію, безпосереднє спілкування між людськими індивідами (вчитель-учень, вчитель-вчитель, батьки-вчитель). Таке розуміння педагогічних відносин саме по собі важливе, проте